

SMLOUVA

MEZI

ČESKOU REPUBLIKOU

A

SYRSKOU ARABSKOU REPUBLIKOU

O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Česká republika
a
Syrská arabská republika

vedeny přáním upravit své vzájemné vztahy na poli sociálního zabezpečení,
se dohodly takto:

ČÁST I
Všeobecná ustanovení
Článek 1
Definice

(1) Pro účely této smlouvy výraz:

1. "*právní předpisy*"
znamená zákony a jiné obecně závazné právní předpisy, týkající se odvětví sociálního zabezpečení uvedených v článku 2;

2. "*příslušný úřad*"
znamená – ve vztahu k České republice: Ministerstvo práce a sociálních věcí
– ve vztahu k Syrské arabské republice: Ministerstvo sociálních věcí a práce;

3. "*instituce*"
znamená orgán, kterému přísluší provádění právních předpisů uvedených v článku 2;

4. "*kompetentní instituce*"
znamená instituci, k jejíž tíži jsou poskytovány dávky nebo plnění;

5. "*oprávněná osoba*" nebo jen "*osoba*"
znamená jakoukoli fyzickou osobu bez ohledu na státní občanství;

6. "*výdělečně činná osoba*"
znamená osobu zaměstnanou, samostatně výdělečně činnou nebo osobu, která je za takovou považována podle právních předpisů smluvního státu;

7. "*doby pojištění*"
znamená jak doby zaměstnání a doby, po které se přispívalo na sociální pojištění, tak i doby za takové považované;

8. "*dávky*"
znamená všechny peněžité dávky nebo důchody včetně všech jejich součástí a všechna zvýšení, přídavky, vyrovnávací částky a příplatky, jakož i jednorázové platby a úhrady;

(2) Ostatní výrazy v této smlouvě mají význam, který jim v každém smluvním státě náleží podle jeho právních předpisů.

Článek 2 Věcný rozsah

(1) Tato smlouva se vztahuje na právní předpisy upravující:

1. a) dávky v invaliditě,
b) dávky ve stáří,
c) dávky pozůstalých,
d) dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
2. povinnost pro všechny zaměstnané a samostatně výdělečně činné osoby platit příspěvky na sociální pojištění včetně příspěvků na zdravotní pojištění podle příslušných právních předpisů ve smyslu části II.

(2) Právními předpisy ve smyslu odstavce 1 jsou zejména:

- v České republice právní předpisy o:

1. a) důchodovém pojištění,
b) pracovních vztazích, pokud jde o úpravu odpovědnosti za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
2. povinnosti odvodu příspěvků;

- v Syrské arabské republice právní předpisy o:

- a) pojištění ve stáří, invaliditě a v případě úmrtí,
- b) pojištění proti pracovním úrazům a nemocem z povolání.

(3) Tato smlouva se vztahuje také na právní předpisy měnící nebo nahrazující ty uvedené v předchozím odstavci. Nevztahuje se však na právní předpisy zavádějící nové odvětví sociálního zabezpečení, nebude-li mezi příslušnými úřady dohodnuto jinak, ani na soustavy platné pro oběti válek a jejich následků.

Článek 3 Osobní rozsah

Tato smlouva se vztahuje na:

- a) osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo obou smluvních států,
- b) osoby, které odvozují svá práva od osob výše uvedených pod písmenem a).

Článek 4 Rovnost nakládání

Nestanoví-li tato smlouva dále jinak, budou osoby, na něž se smlouva vztahuje, postaveny při používání právních předpisů každého smluvního státu naroveň jeho vlastním občanům.

Článek 5
Export dávek

Nestanoví-li tato smlouva jinak, nesmí být nárok na dávky zamítnut a tyto dávky kráceny, měněny, zastaveny nebo odňaty pouze z důvodu, že oprávněná osoba má pobyt nebo vykonává výdělečnou činnost na území druhého smluvního státu.

ČÁST II
Určení příslušných právních předpisů

Článek 6
Všeobecné pravidlo

Nestanoví-li články 7 a 8 této smlouvy jinak, na osoby výdělečně činné na území jednoho ze smluvních států se vztahují právní předpisy toho smluvního státu, na jehož území výdělečnou činnost vykonávají.

Článek 7
Zvláštní pravidla

(1) Zaměstnanec, který je svým zaměstnavatelem se sídlem na území smluvního státu dočasně vyslán na území druhého smluvního státu, aby tam pro něho vykonával práci, nadále podléhá právním předpisům prvního smluvního státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 60 kalendářních měsíců.

(2) Osoba obvykle samostatně výdělečně činná na území jednoho smluvního státu, která dočasně vykonává svou samostatnou výdělečnou činnost ve druhém smluvním státě, nadále podléhá právním předpisům prvního smluvního státu za předpokladu, že očekávané trvání této činnosti nepřekračuje 24 kalendářních měsíců.

(3) Je-li zaměstnanec dopravní společnosti zajišťující mezinárodní dopravu na území obou smluvních států vyslán svým zaměstnavatelem se sídlem na území jednoho smluvního státu z jeho území na území druhého smluvního státu, vztahují se na něj i nadále právní předpisy prvního smluvního státu tak, jako by byl ještě zaměstnán na jeho území.

(4) Za zaměstnance vyslaného na území druhého smluvního státu ve smyslu odstavce 1 a 3 se nepovažuje zaměstnanec, který má na území druhého smluvního státu bydliště; to neplatí, má-li zaměstnanec uvedeno v pracovní smlouvě místo výkonu práce na území prvního smluvního státu.

(5) Státní úředníci a osoby za takové považované vyslaní jedním smluvním státem na území druhého smluvního státu podléhají právním předpisům vysílajícího smluvního státu.

(6) Posádka námořní lodi, jakož i jiné osoby zaměstnané na námořní lodi nikoliv jen přechodně, podléhají právním předpisům smluvního státu, pod jehož vlajkou loď pluje.

Článek 8
Personál diplomatických misí a konzulárních úřadů

Diplomaté, členové diplomatického sboru a konzulárního zastoupení, jakož i osoby zaměstnané v jejich službách, podléhají právním předpisům podle Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích z 18. dubna 1961 a podle Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z 24. dubna 1963.

Článek 9
Výjimky

Na společnou žádost zaměstnance a jeho zaměstnavatele nebo osoby samostatně výdělečně činné mohou příslušné úřady obou smluvních států nebo orgány jimi určené po dohodě stanovit výjimky z článků 6 až 8 za předpokladu, že daná osoba podléhá právním předpisům a povinnosti odvádět příspěvky v některém ze smluvních států.

ČÁST III
Zvláštní ustanovení
Kapitola 1
Pracovní úrazy a nemoci z povolání
Článek 10
Přiznání nároku na dávky

(1) Dávky v případě pracovního úrazu a nemoci z povolání poskytuje instituce toho smluvního státu, jehož právním předpisům podléhala osoba v době pracovního úrazu nebo v době, kdy naposledy vykonávala činnost mající za následek vznik nemoci z povolání. Instituce druhého smluvního státu poskytuje jen takové dávky, jež by byla povinna poskytovat podle právních předpisů tohoto smluvního státu a této smlouvy v případě úrazů a nemocí z obecných příčin.

(2) Stanoví-li právní předpisy jednoho smluvního státu, že se dávky poskytují, jen pokud daná nemoc z povolání byla poprvé diagnostikována na jeho území, považuje se tato podmínka za splněnou, pokud byla nemoc poprvé diagnostikována na území druhého smluvního státu.

(3) Stanoví-li právní předpisy jednoho smluvního státu, že se dávky poskytují, jen když činnost, která nemoc může způsobit, byla vykonávána po určitou minimální dobu, přihlíží se k dobám vykonávání takové činnosti, během kterých pro ni platily právní předpisy druhého smluvního státu.

Článek 11
Zhoršení nemoci z povolání

Pro osobu, která pobírala nebo pobírá dávky pro nemoc z povolání k tíži kompetentní instituce jednoho smluvního státu a uplatňuje nárok na dávky z důvodu zhoršení nemoci

v důsledku výkonu zaměstnání na území druhého smluvního státu, platí následující ustanovení:

a) dávky poskytuje nadále instituce prvního smluvního státu podle jeho právních předpisů bez přihlídnutí ke zhoršení nemoci,

b) instituce druhého smluvního státu poskytne dávku ve výši rozdílu mezi dávkou náležející po zhoršení nemoci a dávkou, kterou by byla povinna poskytovat podle právních předpisů, které provádí.

Článek 12 **Úrazy při pracovních cestách**

Úraz, který vyslaný pracovník utrpí během cesty z jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu, bude posuzován, jako by k němu došlo na území prvního smluvního státu.

Kapitola 2 **Důchody invalidní, starobní a pozůstalých** **Oddíl 1 – Společná ustanovení**

Článek 13 **Sčítání dob pojištění**

(1) Závisí-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu vznik, zachování nebo obnovení nároku na dávku na existenci nebo získání určitých dob pojištění, musí příslušná instituce tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlídnout i k nepřekrývajícím se dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu.

(2) Pokud se týká vztahů mezi smluvními státy, vezmou se v úvahu také závazky plynoucí z mezinárodních smluv uzavřených oběma smluvními státy se třetími státy, za předpokladu, že zahrnují úpravu sčítání dob pojištění pro posouzení nároku na důchod.

Článek 14 **Výpočet důchodů**

(1) Jsou-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu splněny podmínky nároku na dávku i bez přihlídnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu, stanoví příslušná instituce prvního smluvního státu dávku

a) výlučně na základě dob pojištění získaných podle jeho právních předpisů a rovněž

b) podle pravidel výpočtu stanovených v odstavci 2 s výjimkou případu, kdy výsledek takového výpočtu je stejný nebo nižší, než výsledná částka stanovená podle písmene a).

(2) Pokud nárok na dávku podle právních předpisů jednoho smluvního státu může vzniknout pouze s přihlídnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého

smluvního státu, případně i třetího státu ve smyslu článku 13 odstavce 2 této Smlouvy, pak příslušná instituce prvního smluvního státu:

a) stanoví nejprve teoretickou výši dávky, která by náležela v případě, že by všechny doby pojištění byly získány podle právních předpisů tohoto prvního smluvního státu a

b) poté, na základě teoretické výše určené podle písmene a), stanoví skutečnou výši dávky podle poměru délky dob pojištění získaných podle právních předpisů prvního smluvního státu k celkové době pojištění.

Jestliže se podle právních předpisů jednoho smluvního státu výpočet dávky podle tohoto odstavce provádí na základě průměrného platu nebo příjmu, příslušná instituce vezme při aplikaci ustanovení tohoto odstavce v úvahu platy nebo příjmy dosažené v dobách pojištění získaných podle právních předpisů, které provádí, s vyloučením platů nebo příjmů a dob získaných podle právních předpisů druhého smluvního státu nebo třetího státu ve smyslu článku 13 odstavce 2 této Smlouvy.

(3) Oprávněná osoba bude mít nárok na vyšší z dávek vypočtených podle odstavců 1 a 2 od příslušné instituce každého ze smluvních států.

Článek 15 **Doby kratší než 12 měsíců**

(1) Nedosahuje-li doba pojištění získaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu dvanácti měsíců a nevznikne-li na jejím základě nárok na dávku, instituce tohoto smluvního státu dávku nepřizná. Tuto dobu započte příslušná instituce druhého smluvního státu, jako by se jednalo o dobu pojištění získanou podle jeho právních předpisů.

(2) Nedosahuje-li doba pojištění získaná podle právních předpisů ani jednoho ze smluvních států dvanácti měsíců a nárok na dávku proto nevznikne v žádném z nich, započte všechny tyto doby instituce toho smluvního státu, podle jehož právních předpisů by součtem těchto dob byla potřebná doba pojištění splněna. Pokud by takto byla splněna podmínka nároku na dávku v obou smluvních státech, započte všechny doby jen instituce toho smluvního státu, podle jehož právních předpisů byla získána doba delší.

Článek 16 **Souběh dávek**

(1) Ustanovení právních předpisů jednoho smluvního státu o krácení, pozastavení či odnětí dávek v případech jejich souběhu s jinými dávkami či příjmem nebo z důvodu výkonu výdělečné činnosti se uplatňují též ve vztahu k příjemcům dávek získaných podle právních předpisů druhého smluvního státu nebo osobám majícím příjem či vykonávajícím výdělečnou činnost mimo území prvního smluvního státu.

(2) Příslušné úřady smluvních států mohou ve vztahu k příjemcům dávek omezit použití ustanovení právních předpisů zmíněných v odstavci 1 nebo zcela vyloučit jejich uplatnění. Vyloučení jejich uplatnění platí vždy, pokud by vedlo ke snížení nároků ve

srovnání s úpravou o souběhu dávek platnou vůči státům, s nimiž není uzavřena mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení.

Oddíl 2 – Zvláštní ustanovení

Článek 17

Použití právních předpisů České republiky

Podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod osobám, které pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vzniklý před dosažením osmnácti let věku nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu, je trvalý pobyt na území České republiky.

ČÁST IV

Různá ustanovení

Článek 18

Úkoly příslušných úřadů

(1) Příslušné úřady smluvních států upraví postupy a přijmou opatření k provádění této smlouvy.

(2) Příslušné úřady zejména:

- a) sjednají pro používání této smlouvy správní ujednání,
- b) informují se vzájemně o změnách právních předpisů jejich států,
- c) označí styčná místa k ulehčení styku mezi institucemi obou smluvních států.

Článek 19

Právní a administrativní spolupráce

(1) Instituce, úřady a soudy smluvních států si poskytují navzájem pomoc při provádění této smlouvy a budou jednat tak, jako by se jednalo o použití jejich vlastních právních předpisů. Tato pomoc je bezplatná.

(2) Instituce si vzájemně uznávají doklady vydávané příslušnými orgány druhého smluvního státu; o posouzení zdravotního stavu nebo stupně invalidity však rozhoduje výlučně instituce smluvního státu, která je příslušná k poskytování dávek. Přitom může přihlídnout ke zprávám a lékařským posudkům zaslaným institucí druhého smluvního státu.

(3) Lékařská vyšetření, jejichž provedení je požadováno právními předpisy jednoho smluvního státu a týkají se osoby zdržující se na území druhého smluvního státu, budou provedena na žádost příslušné instituce lékařem, zdravotnickým zařízením nebo institucí v místě pobytu takové osoby na území druhého smluvního státu, a to bez vzájemné úhrady nákladů.

Článek 20 **Osvobození od poplatků**

(1) Osvobození nebo snížení správních poplatků stanovená právními předpisy jednoho smluvního státu pro listiny a jiné doklady, které se podle těchto právních předpisů předkládají, platí také pro odpovídající listiny a jiné doklady, které se předkládají podle právních předpisů druhého smluvního státu při provádění této smlouvy.

(2) Příslušné úřady nebo instituce obou smluvních států upustí u listin a jiných dokladů předkládaných při provádění této smlouvy od jejich ověřování diplomatickými nebo konzulárními úřady.

Článek 21 **Používání jednacích jazyků**

(1) Instituce zodpovědné za pojištění, úřady a soudy jednoho smluvního státu nesmějí odmítnout podání nebo jiné písemnosti z důvodu, že jsou sepsány v úředním jazyce druhého smluvního státu nebo v anglickém jazyce.

(2) Při provádění této smlouvy se mohou instituce zodpovědné za pojištění, úřady a soudy navzájem a se zúčastněnými osobami nebo jejich zástupci stýkat přímo, nebo jednat prostřednictvím stýčených míst v jejich úředních jazycích nebo v jazyce anglickém.

Článek 22 **Předkládání dokumentů**

(1) Jakékoli žádosti, prohlášení a opravné prostředky, které mají být podány podle právních předpisů jednoho smluvního státu v určité lhůtě správnímu orgánu, soudu nebo instituci, platí za podané ve lhůtě, jestliže během stejné lhůty byly podány u příslušného orgánu, soudu nebo instituce druhého smluvního státu.

(2) Žádost o dávku podaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu se považuje za žádost o odpovídající dávku podle právních předpisů druhého smluvního státu. To však neplatí, pokud žadatel výslovně požaduje, aby přiznání dávky ve stáří podle právních předpisů jednoho smluvního státu bylo odloženo.

Článek 23 **Výplata dávek**

(1) Platby do druhého smluvního státu vyplývající z provádění této smlouvy se uskutečňují v eurech nebo v jiné volně směnitelné měně, podle zákonů a pravidel obou smluvních států.

(2) Na žádost oprávněné osoby zajistí příslušná instituce povinná k poskytování peněžité dávky její ukládání na účet u peněžního ústavu na území smluvního státu, kde má tato instituce sídlo.

Článek 24 **Zúčtování plateb**

Instituce smluvních států si ve vzájemné dohodě provedou vyrovnání případných přeplatků.

Článek 25 **Řešení sporů**

(1) Veškeré spory, které vzniknou při provádění této smlouvy, budou řešit příslušné úřady smluvních států.

(2) Nebude-li možno dosáhnout dohody podle předchozího odstavce, bude sporný případ řešen jednáním smluvních států.

ČÁST V

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 26

Přechodná ustanovení

(1) Tato smlouva nezakládá žádné nároky na výplatu dávek za dobu před jejím vstupem v platnost.

(2) Tato smlouva se vztahuje také na pojistné případy, které nastaly před jejím vstupem v platnost.

(3) Pro stanovení nároků na dávky podle této smlouvy se přihlédne také k dobám pojištění, které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost.

(4) Tato smlouva nezakládá nároky za doby pojištění, které byly vypořádány jednorázovou platbou.

Článek 27

Dřívější rozhodnutí a přepočty

(1) Dřívější rozhodnutí vydaná v oblastech upravovaných touto smlouvou neodporují používání této smlouvy.

(2) Nároky osob, jejichž důchody byly vyměřeny před vstupem této smlouvy v platnost, budou na žádost znovu vyměřeny.

Článek 28 **Lhůty**

Pro nároky, které byly uplatněny na základě dřívějších pojistných případů podle článku 26 odstavce 2 a článku 27 odstavce 2, počínají lhůty k jejich uplatnění, jakož i promlčecí lhůty podle právních předpisů smluvních států, plynout nejdříve od doby vstupu této smlouvy v platnost.

Článek 29 **Vstup v platnost**

(1) Tato smlouva podléhá ratifikaci.

(2) Tato smlouva vstoupí v platnost prvního dne třetího měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin.

Článek 30 **Doba platnosti smlouvy**

(1) Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou. Každý ze smluvních států však může smlouvu písemně vypovědět diplomatickou cestou. Platnost smlouvy skončí v takovém případě prvním dnem šestého měsíce po dni doručení výpovědi druhému smluvnímu státu.

(2) Bude-li tato smlouva vypovězena, zůstávají nároky získané podle jejich ustanovení zachovány.

Dáno v *Praze* dne *25. března 2010* ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém, arabském a anglickém, přičemž všechna znění jsou stejně autentická. V případě rozdílností ve výkladu je rozhodující znění v jazyce anglickém.

Za Českou republiku

Petr Šimerka
Ministr práce a sociálních věcí

Za Syrskou arabskou republiku

Diala Al-Haj Aref
Ministryně sociálních věcí a práce